

Kuu y'aëyë ja et näxwii'ny mää ja akäts kutunk yëk pëtä'ky

Yë nêwempët jää'ytsi pyëtäktëp ja kytunk kyukapxyätpë tuktënyë. Yä't tunk pëkk nyänk exëp sutsoo ja kutunkatsi yëk mëëtätsi ja nyëkutunkätpë, säm ja poder Ejecutivo, ja poder legislativo jats poder judicial. Yë poder legislativo jap y'ëyë ja kutujkën mää yëk ix yëk matsiä'ky ja kutujkën mää nayte'n yëk nëatsowë ja kutujkë miti ja nêwempët jää'y yëk tunkpäätpë; yä't kutunkatsi tsiatëjkëtp ja Diputado mëët ja Senador. Yë Diputado nyëtanaatsip ja pujx käjp mää ja tuntäjk tmëëtëtë jats wëntëkëëk jumëjt yëk pëtä'ktë.

Säm yë kutunk yëk pëtä'ky yää nêwiiny, yë jää'y jë vyoto tum jate'n myatsyëy. Jats yëk patu'nt, kuu ja diputados yëk pëtä'ky, ja et näxwii'ny nawyä'kxëp pënë sää jatsi ja akäts kutunk yëk pëtä'kt mää tmëëtätt akipxy ja jää'y. Jate'nts, ja diputado tnëtanë ja nëjää'ytsi. Yä't akepxpäjkën xyëëw distrito electoral, jotmëny tsikätstë ja myëjajtën, ja'yë y'awetst ja käjpk

Ja mëj kutuktäjk miti ja nêwempëtjää'y nëtanaä'yëtëp nyëkapxpy kuu yë nêwempët ja y'et näxwii'ny nyawyakxyë 300 distritos, jate'nts yëk pëtä'ktë ja dipitados federal. Nayte'nts ja wäjkwemp kyutujkën, sää jatsi ja diputado yëk mëëtatsi mëët y'awetsit ja käjp mää ja kutunk yëk pëtä'ktë.

Tii te'n ja distrito electoral?

Ja distrito electoral yëk nawya'kxyëp ja et näxwii'ny wënmaa'nyjëtsipy nëkyjëtsipy jate'nts iij akipxy yëk mëëtatsi ja jää'y uk ja mëj käjp, jate'nts iij yëk pëtä'ktë ja diputado jats nayte'n tnëtanëtë ja jää'y ja käjp.

Tii te'n ja distritacion electoral?

ja tunk pëkk miti ja Instituto Nacional Electoral (INE), jats tyëk nawyä'kxët tnëkápxt sää ja distrito electoral nyäwyä'kxyë mëj käjp kixy uk yää wäjkwiiny.

Tii wyä'ny?

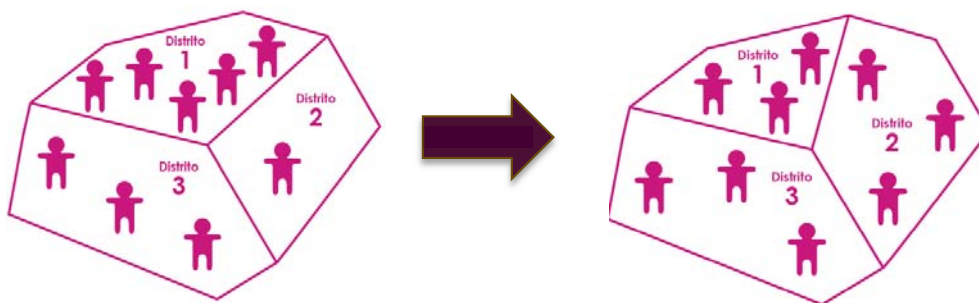
Jats awitsy nyawyä'kxët ja jää'ytsi mää jatsi ja distrito electoral, jats tum jate'n yëk mëtätt ja nëtanää'yën awitsy mää jatsi ja käjp yëk mëëtatsi, jats jate'n tunknäxy yëk pëtä'kt ja akäts kutunk.

Tii këxp ja distritacion yëk tu'nt?

Ja distritacion tsojkëp ja'këxp kuu ja käjp tsikatsy xëmë etp. Pën kaxë'ktëp, pën oo'ktëp jats pën tsënaatsikätstëp, jate'nts tsikatsy ja distrito kuu myayë y'awanë ja jää'ytsi kuu ja jumëjt nyaxy jats tsikätsnë myä'tsi ja distrito electoral. Pats pyäätatsi jats wën jumëjt yëk ext kuu y'akixpsyätt ja distrito electoral ja jyää'y

Sutsoo ja distritacion tsüunyë?

Kuu y'eyë ja distritos electorales yëk ëxääpy jats y'akixpyätt ja käjp, mää tsiejkëkyëxtët ja käjp, mää tiy jats kipxy nyawyä'kxët, mää ja käjp nyapyäätsitë, nayte'n yëk ext sää ja et näxwii'ny yëk päätsi sëm katsäaw äämyjëjsi, nayte'nts yëk mëj pëtä'kt ja ayuujk jää'yäjtën jate'nts iiy yëk tatëkët ja tsënää'yën tanää'yën mää ja kutunk yëk pëtä'ky.

Juunë yëk tuny jats sutsoo yëk tuny?

Yä't jumëjt 2016 jats 2017 yë INE natsiänëpëjkëp ja tunk mää ja distritacion yëk tunä'ny käjp käjp sām ja Baja California Sur, Campeche, Colima, Chiapas, Ciudad de México, Guanajuato, Guerrero, Jalisco, México, Michoacán, Morelos, Nuevo León, Querétaro, San Luis Potosí, Sonora, Tabasco y Yucatán.

Nëkäjp ja INE tunä'ny ja kapxy matsiä'ky mää yëk najäwët ja jotmay kuu ja distritacion yëk tunä'ny jats tnajäwëtët pën jatsi ja ayuujk jää'y wyëntanaatsip, pën jatsi ja partido wyëntanaapy, ja gobernador, kë'm kutunk, diputadotë, pën jatsi y'extëp kyootëp kuu ja kutunk yëk pëtä'ky jats nayte'n ja jää'ytsi.

Kuu yä't jotmay mää ja distritación yëk tunkätä'ny ayuujkjää'y jëjtsi, yë INE yëk tëëwamp yëk amtoowämp mää ja ayuujk jää'y tsyënëtë tsianëtë jats jate'n yëk najäwët sää ja wënmaa'ny yëk mëëtatsi kuu ja distritación tsünä'nyë jats tii disrito ja kääjp tsiany, sääm nayte'n yëk najäwët tii käjp tsiany ja ditrito.

Pën y'anëkxëtëp ja matsiä'ky?

Y'anëkxëtëp ja nëkäpxën pën wyëntanaatsip ja partido político, ja mëj kutunk jats kë'm kutunk, ja diputadotë, yä't wënmaa'ny nyëkutunkätpë, ja ayuujk jää'ytsi jats opën jää'y.

Juunë jats sutsoo yëk tunä'ny ja yëk tëë'jën yëk amtoo'jën?

kuu ja kapxy matsiä'ky y'awtitsi, nayte'nts yëk aexë ja najää'wën mëët ja kutunk kyukapxyätpë jyamätët sām ja ayuujk käjp miti yëk pätp käjp käjp. Yä't wënmaa'ny yëk wënkaxë'kp sää yëk awäämuktë ja pujx käjp pënë mää jatsi tsiany ja distrito electoral, jate'nts yëk päät ja najää'wën jats nayte'n yëk takäpxët sää yëk ëyjawë kyayëk ëyjawë ja wënmaa'ny miti yëk nëkapxp

Wënetnëmts tkaxtët ja y'ääw y'ayuujk pën jatsi ja ayuujk kutunk kukapxäjtëp jam mää ja INE yëk päätsi. Kuu wënatsi tëë y'ëyë ja distritacion electoral kuu wënatsi

tëë tsünyë ja kapxy masiä'ky mëët ja ayuujk jää'ytsi, yë INE nyëkapxp tsükmato'op ja käjp sää wënatsi tëë tsiany ja distritación yäayë wäjkwiiny sam nayte'n wënatsi tsiany ja distritación tuki'yë nëwiiny kuu ja yëk tëë'jën yëk amtoo'jën tsüu'yë'tsi mëët ja ayuujk jää'ytsi, yë INE putëkëytëp matsk tuntäjk säm pën tsüunkätëp ja ayuujk (INALI), säm nayte'n pën tsüunkätëp ja ayuujk jää'y (CDI).

Pën tsiatëjkëtp ja yëk tëë'jën yëk amtoo'jën?

Pën kukapxyäjtëyëtëp ja ayuujk jää'ytsi pyujx kyäjp,ja nyëkutunkätpë

Najawë! Kuu nëtuki'yë ntatëjka'ntët jate'n ja nëwempët myajatä'ky!

Tatëkë!